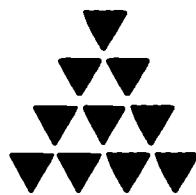
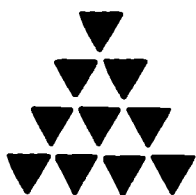

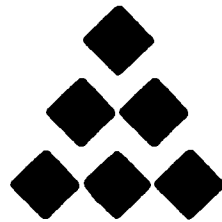
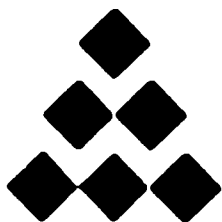
Náboženství a politika

Th. Dr. Ot. Tauber

**Tiskem Rob. Veselý-ho
ve Strážnici.**

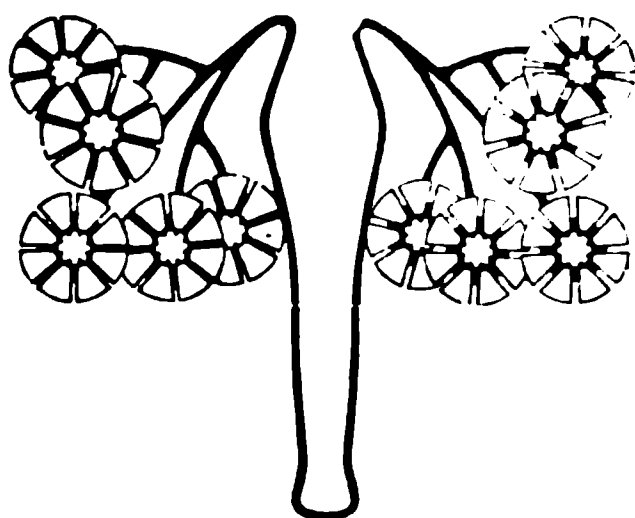
:: Nákladem vlastním ::

Náboženství a politika

Th. Dr. Ot. Tauber.

Ve Strážnici 1911.

Tiskem Roberta Veselý-ho ve Strážnici.
Nákladem vlastním. — **Cena 10 h.**

Nihil obstat

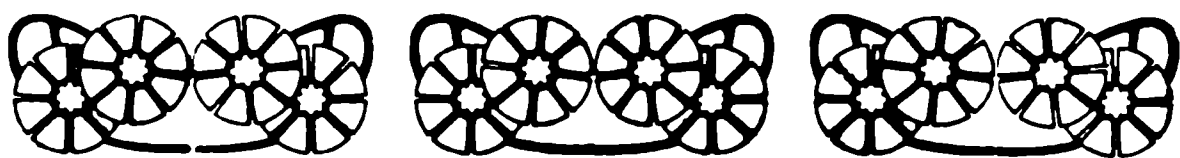
Dr. J. Kublček
ensor.

Imprimatur.
Ab A. E. Consistorio. **Nr. 7920.**

Olomucii, die 31. Maii 1911.

Dr. C. WISNAR,
Vicarius generalis.

HENRICUS GEISLER,
Cancellarius.

Dílnou všech moderních „ismů“ je protestanství. Luther učil: člověk si může vykládat slovo Boží, jak chce. Z toho vznikl rationalismus (rozumářství) a liberalismus (svobodářství), hlásající bludy, že rozum je zdrojem pravd a vůle lidská naprosto neodvislá. Proti pravdě postavena na trůn domněnka a proti zákonu dobra nevázanost. Z liberalismu se zrodilo moderní heslo: „Náboženství je věc soukromá, jež nepatří do veřejnosti.“ Heslo toto odporuje víře, rozumu, dějinám.

Náboženství — věc soukromá, odporuje víře.

Víra nás učí, že Bůh je Pánem světa, Pánem lidské společnosti, Pánem těla i duše. Jsme tedy povinni Boha zevně, společně, veřejně ctíti, Jej vyznávat, Jej hájiti. Náboženství je tedy zřejmě věc veřejná. Bůh je všudypřítomný; proto náboženství patří všude: do rodin, do obcí, do státu, do školy, do parlamentu, do veřejnosti, do všech poschodí budovy státní, nižších i vyšších, do

politiky. Co je politika? Politika je péče o veřejné záležitosti. Náboženství patří mezi záležitosti veřejné a proto patří i do politiky a to ne na poslední, ale na první místo. Která strana má Boha ve svém programu na místě prvním, je nejupřímnější, protože je otevřená a poctivá. Kristus řekl: „Kdo Mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým, jenž je v nebesích“. (Mat. 10³²). Sám Syn Boží prohlásil tedy náboženství za věc veřejnou. On též řekl:

„Tak svět světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a chválili Otce, jenž je v nebesích!“ Nemáme konat skutků, abychom my byli chváleni, ale pečovat máme všichni a každý o to, by Bůh byl oslaven, poznán, ctěn. Náš dobrý úmysl je poklad skrytý v poli srdce, ale skutky ať jsou zřejmy! Kristus konal viditelná znamení, ustanovil viditelnou církev, aby věcmi viditelnými lidé byli vedeni k Neviditelnému, Tajemnému. Náboženství je věc společenská a proto nutné jsou i obřady, kněží, chrám. Židé mohou mít synagogy a též i vzdělání židé jdou na své sváteční dny veřejně s knihou do ní, jen katolíci mají býti pro veřejné projevy víry své svaté tupení? Vy pokrytci! Bijete do kněží, by se rozpadlo stádo. Bijete do obřadů, nazývajíce je formalitami (pouhými zevnějšími), bijete do skořápky, byste vyloupili jádro víry. Když vy víry žádné nemáte, myslíte, že ji nemáme my? Podle sebe soudíte jiné.

Jednou pravili vlci beránkům: „Vydejte nám psy a nic vám neučiníme.“ Tak vy pravíte lidu: Vydejte nám kněze a my vás — s p a s e m e.“ Uč. Věstník X. 9. píše: „Věř co věř. Jen s námi vol!“ A co potom? „Naším úkolem je škrtnouti v zákonech ustanovení o vyučování náboženském“ (IX. č. 22.) Vaše heslo: „náboženství je věc soukromá“, je tedy první krok k odstranění náboženství vůbec. Náboženství má býti soukromé, ale tupení víry smí býti veřejné? Lide český, kdy prohlédneš? Děti mají přece svatou povinnost hájiti matku. Nuže ty necháš tupit veřejně svou matku — církev? Syn má brániti otce a všude se k němu znáti a ty lide katolický neměl bys bránit veřejně Boha — Otce! Doma chceš otce uznávati a — veřejně jej zapírat! Pamatuj, co řekl Kristus: „Kdo Mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před Otcem svým!“ (Mat. 10³³.) Přítele jsi povinen se zastat a Přítele nejlepšího, — Spasitele, máš nechat zbaběle, mlčky tupit?! Pak bys byl jako Petr, jenž Pána zapřel. Kéž by každý katolík umíraje, říci mohl, jako vůdce německých katolíků Dr. Lieber: „Já jsem v celém životě svém ani půl minuty své náboženské přesvědčení nezapřel!“ Símě slova Božího má snad v srdci tvém ztrouchnivět? Ne! Ono má přinésti užitek stonásobný. Ty jsi povinen Boha milovat a proto i pro čest a slávu Boží horlit a ctitele Boha jediného získávat. Světlo víry patří na svícen, aby osvětlovalo. Prohlásit náboženství za věc soukromou, je: stavět

světlo pod svícnem. „Kdo zle činí, nenávidí světlo a nejde na světlo, aby nebyly trestány skutky jeho. (Jan 3²⁰.) Bůh tě, člověče, chce povznést až k Sobě, chce tě učiniti spoluvladařem v království svém a proto je na tobě, bys i ty se přičinil, aby království Boží se šířilo. „Přiď království Tvé“.

Náboženství je věc sociální (společenskou) a souvisí úzce s životem.

Bludy různých náboženských sekt (Valdenských, albigenských, Wikleffitů) byly i státu nebezpečny. Toť důkaz, jak náboženství zasahuje do politiky. Sám socialista Fourier řekl: „Luter náboženský zplodil Lutra politického“. Stát nemusí trpět některé sekty ztřeštěné a také netrpěl a netrpí. Josef II. dal na př. jednoho krásného dne Unitáře naložit a odvést do Sedmihradska, rakouský stát netrpí veřejně ani dnes na př. Irvingiány. Naopak zase náboženství je zárukou svobody oproti vrchnosti světské.

Církev vždy chránila svobodu svědomí proti absolutismu panovníka. Tak Řehoř VII. proti Jindřichu IV., Alexander III. proti Bedřichu I., Pius VII. proti Napoleonovi. On bezbranný kmet jediný mu řekl pravdu do očí, mu, před nímž Evropa se třásla. Veliký spisovatel August Comte, ač nekatolík, velmi chválí církev katolickou, že „byla strážkyní zákonů nepsaných a oporou věčných zájmů

duše proti prospěchářství společnosti a libovůli státu.“ Církev a stát jsou do sebe tak vkloubeny, že kdybychom je ze sebe vytrhli, hynou oba, ale více stát. Církev a stát jsou dvě planety (oběžnice), jež krouží kolem Slunce spravedlnosti, Ježíše Krista, jenž jest Pravda a život. Pius X. v okruž. l. 25. května 1911 nazval rozluku v Portugalsku: odpadnutím státu od Boha. V Portugalsku vláda republikánská kříží zákony církevní, zakazuje průvody, zakázala na soukromé domy dávat kříže, sošky — a pak prý je náboženství věc soukromá! Stát nemusí býti theologem (bohoslovcem), ale je povinen náboženství hájiti. Proto je dobře, když i některý kněz je poslancem, neboť někdo může býti inženýrem a zdatným odborníkem, ale otázkám náboženským za mák nerozumí; jsou toho skutečné případy. Jako zasedá kněz některý v okr. a zemské šk. radě, tak je zcela oprávněn, ba žádoucí v parlamentě. Právě kněz je nej-svobodnější. Kulturní boj může vzplanout vždy. Až budeme míti muže katolické osvícené (jak na př. byl Vogelsang, Oconell,) budou poslanci kněží vždy řídčeji.

I kněz poslanec nesmí ovšem zapomínat svých povinností kněžských na jedné straně, na druhé straně musí výdatně řešiti i zájmy hospodářské, což poslanci kněží činí. Přece sám Pozor uznal, že čile pracují. Tak píše Pozor 22. ledna 1911: „Klerikální poslanci jsou stále v činnosti. Důvod je ten, že se

obracejí na klerikální poslance také lidé pokrokoví: činnost klerikálů a lenost neklerikálů“.

I kněz může býti znalcem věcí právních, vždyť kardinálové Ximenes, Mazarin, Richllieu byli pro svou říši ministry veleprospěšnými. Patří-li kněz jen do kostela, pak patří otec jen do rodiny, advokát jen do kanceláře atd. Rabíni a pastoři nemusejí chodit do veřejných místností, protože jejich víry nikdo neuráží. My kněži jsme se nevyvolili: Kristus řekl: „Kdo vámi pohrdá, Mnou pohrdá“. Vy tupíte kněze a tím jste nejen proti kněžím, ale i proti Kristu! Hlavní péče kněze je ovšem kostel a nejlepší politika je dobrá pastorece t. j. horlivé konání úřadu pastýřského, ale, když kněz má čas a schopnosti, proč by nemohl pracovat politicky a býti i poslancem! Nejen, že smí, ba dnes musí se kněz otázkou politickou nejen zabývat, ale i v duchovní správě jsa, v ní pracovat. Jde přec o náboženství a náboženství je povinen každý, laik i kněz hájit, šířit. Biskup versailský Gibier: „Klerus francouzský má daleko menší vliv než jiný. Proč? Poněvadž tvoří kastu pro sebe, místo aby se pustil do životního proudu lidu.“ Kněz je též členem národa, obce, vlasti a platí daně. Kristus Pán učil všude, pečoval i o tělo, tak i kněz musí ven mezi lid, musí jíti všude i do veřejných míst a schůzí. Kněz je přirozeným vůdcem lidu, otcem lidu a musí

býti všem vším, musí lid v otázkách časových poučovat. Ježíš Kristus řekl: „Dána je mi všechna moc na nebi a na zemi proto jdouce učte všechny národy a kaďte evangelium všemu stvoření!“ t. j. na všech místech urozeným i sprostým, učeným i lidu, pánům i poddaným. (Mat. 28¹⁸.) Křesťanský socialismus je tedy nejen oprávněn, ale dnes i nutný. Kristus musí panovat; je Bůh a proto jsme všecí povini, Jeho učením a Jeho příkazy se řídit, Jeho slovo a moc má sahát od konce do konce. Sluha Kristův musí jíti všude, kde hrozí nebezpečí víře lidu, je povinen lid z poblouzení vyvésti. Či snad je lid povinen tančit jen podle pokrokové nebo agrární písčalky? Je to rozumná politika, když Dr. Kramář se chlubí, že 13. dubna v noci se přičinil, aby Dr. Hruban nebyl ministrem? Ať zhyne národ, jen když katolík není u vlády!

Je to láska k vlasti pravá? Kdy u nás bude rozhodovat hlava a ne palice? „Království proti sobě rozdělené spustne a dům na dům spadne. (Luk. 11¹⁷). Již to, že strana pokroková je směsí atheistů, deistů, materialistů, že strana socialistická je rozdělena na autonomisty, centralisty, revisionisty, marxisty, národní a mezinárodní, strana agrární na agrární pokrokáře a na pokrokové agrárníky, ukazuje že národ k cíli jeho snah nepřivedou.

Poslanci katoličtí museli na př. r. 1908 asi 50ti schůzemi jubilejními napravovat, co slepý radikalismus český zavinil. Náboženské přesvědčení samo sebou nutká k rozvaze. Bez náboženství vzniká spousta lidí, kteří z politiky žijí. Müller, red. „Mor. Severu“ řekl 28./5. 1911: „Kdybych mluvil pravdu, dávno bych zemřel hladem“. Machar cynicky (výsměšně) napsal: „Ne nejsem vlastencem a nemiluji svou vlast; ji nemám, neznám, nevím proč milovat“. (Golgatha). Kdyby takového něco řekl katolík! A přece Machar je vynášen za „nejlepšího Čecha“.

Práva svá jak národní, tak náboženská vydobudem vnitřní mravní zdatností života charakterního. Záleží vždy na osobách, které politiku vedou, neboť osoby, lidé dělají poměry a poměry dělají svět. Náboženský život třeba prohloubiti. Náboženství pak není zjevem jen vývojovým; tím se lidé nespokojí.

Náboženská bezbarvost je přechodná; v náboženských otázkách musí býti jasno. Heslem „soukromého náboženství“ se tvoří lidé dvojitá tvář a dvojitá duše. Dějiny filosofie nás učí, že lidstvo vždy se vrací k Bohu, neboť jak již Hegel učil, člověk touží po absolutnu (po něčem naprosto platném a trvalém). Proto program náboženský zvítězil sám, protože Pravda zvítězila.

Program bez Boha je socha s hliněnýma nohama. Chcete spasiti lid samou vědou? Schopenhauer, od vás ctěný dí: „Věda je nestvůra o mnohých hlavách“. Kant praví: „Vše zvíme“. Du Boi Reymond řekl: „Nic nezvíme“. Náboženství je světlem vědy a skytá pokoj, jakého svět dáti nemůže, protože jej nemá.

Vůdci pokroku — tak zvaného — a agrárníků prohlašují náboženství za věc soukromou, by zatím mohli hodně pracovat pro sebe, neboť je-li náboženství věcí soukromou, pak je vše dovoleno, pak může člověk jinak myslet, jinak jednat, jiné je dobro tu, jiné tam, vše kolísá.

Náboženství prohlašují pokrokáři, agrárníci a socialisté za věc soukromou v programu, ale v soukromých hovorech a listech nazývají — jak jsem sám slyšel ve Strážnici, — naše úkony náboženské „blbovinou“, boří kříže a kaple, na př. v Čehovicích, u Příbora a j., naše processí nazývají „masopustním průvodem“ (Duch Času 15/5. 1911 č. 43.), katolictví — „jedem“ (agrární „Mladá Morava“ č. 10). Masaryk tropil si posměch ze sv. Jana, ze zpovědi, agrárník Súhrada žádal odstranění kříže ze škol, Prášek se vyslovil 16./3. 1907 pro rozlukou manželskou. Proto katolíci: „Varujte se falešných proroků!“ (Mat. 7¹⁵)

Náboženství — věc soukromá, odporuje rozumu.

Rozum praví: Když jsem o něčem přesvědčen, že je to dobré, pak to musím hájit, když jsem přesvědčen, že je to zlé, pak to mám potírat.

„Zda nebylo by hříchem v klamu žít
a nechat šlapat víry pestré kvítí,
lež hájit, pravdu potírat,
před Bohem srdce zavírat?“

Tak napsal mi nedávno prostý venkovský dvacetiletý dělník z Dubňan, bývalý socialista (Jan Šnajdr). Kdo hlásá, že náboženství je věc soukromá, je nebezpečnější než otevřený nevěrec. Kristus řekl: „Kdo není se Mnou, je proti Mně“. (Luk. 11²³) Kristus zemřel za všechny, Bůh dal zjevení všem lidem a proto náboženství křesťanské je věc veřejná, všeobecná, katolická. Zákon Boží váže každého, vždy, všude. Kdo pak vám jen, agráři a pokrokaři, dal dispens? Prohlášením náboženství za věc soukromou dusí a omezuje se projev víry a náboženství. Co je náboženství? Náboženství není plané mudrování o Bohu, ale život dle Boha. Co je víra? Víra není odříkání několika modliteb, ale živé přesvědčení odvislosti od Boha.

Jako krev je červená, tak víra musí býti živá a jako krev proudí všemi žilami, tak musí víra ovládat všechny city,

m y š l e n k y a č i n y. Čin je věc veřejná a proto i náboženství je věc veřejná. Každý je povinen hledat pravé náboženství a dle něho žítí soukromě i veřejně. Náboženství je věc nutná pro jednotlivce a proto i pro souhrn jednotlivců, pro stát. Z pravd víry má každý těžit pro život a život sám sebou je veřejný.

Říkáme: „Já jsem Slovan s duší, t ě l e m;“ tak podobně a důsledně smíme a musíme říci: „Já jsem křesťan s duší s t ě l e m“.

Když je náboženství věc soukromá, tím více je soukromou věcí i národnost.

Sv. Pavel píše: „Srdcem se děje vyznání k ospravedlnění, ústy však se děje vyznání ke spasení“. (Řím. 1910). I zevně Boha urážíme, tož i zevně musíme Boha ctít. Vnitřní potřeba žádá projev víry. „Čím srdce plno, tím ústa přetékají“.

Vše se tlačí ven: míza do větví, oheň šlehá ven. Všeci chtějí svobodu, jen katolíci ji mít nemají. Ovšem, že náboženství nesmí býti zneužíváno, ale vy-chcete, by kříž zmizel z veřejnosti a pak z věží a pak ze srdcí. Nás neoklamete! Kromě soudu soukromého bude i soud veřejný a proto i náboženství není jen věc soukromá ale i veřejná. Malé dítě ví ze školy: „Nestačí, bychom víru toliko znali a v srdci chovali, musíme ji také zevně, slovem i skutkem vyznávat“. O v o c e víry je život dle

v í r y a ž i v o t j e v ě c v e ř e j n á. Ve státě konstitučním je každý 24letý muž zákonodárcem a proto má právo a povinnost svého se domáhat i pro své náboženství, každý je povinen seč je, řešit, aspoň pomáhat řešit, otázky všelidské a mezi ty patří na prvním místě náboženství. **E v a n g e l i u m K r i s t o v o j e v e ř e j n o p r á v n ý m z á k o n n í k e m,** určujícím praktická pravidla pro chudé i bohaté, vrchnosti i poddané, proto je závazno pro všechny lidi a národy, pro školy a parlamenty. Co je křesťanství? V čin obrácené evangelium. Agrárník Sonntag pravil 10./4. 1910 v Trnávce: „Náboženství jest kšeft s lidskou hloupostí“. Pane Sonntagu co bylo napřed: úředníci nebo dráhy. Náboženství nebo kněží. Kdo v té peci sedá jiného tam hledá. Vám patrně je náboženství soukromé kšeftem a proto „podle sebe soudím tebe“.

Hlásáním hesla „náboženství věc soukromá“, se vyhání náboženství ze školy a přece jak dobře řekl letos ve Vratislavi Dr. Sawicki: cílem výchovy je osobnost Bohem naplněná, výchova se dovršuje v Bohu“. Tamtéž pravil světový paedagog z Curychu, Foerster: „Mravní poučení ukazuje člověku, co by měl chtít, ale náboženství dává sílu, by chtěl, neboť mu dává množství dobrých zásad, vzorů, myšlenek. Biskup dijonský Dadolle dí: „Církev potřebuje více škol než kathedrál“. (Nos devoirs).

Vyháníte náboženství z politiky. Nic nového pod sluncem; vše již tu bylo. Z politiky náboženství vyháněl na př. v 15. stol. Machiavelli a následek byl: -volnost lsti, lid ztratil stud, stal se cháskou, půl člověk, půl liška. Pro soužití lidí třeba pěstiti určité vlastnosti a směr vůle a proto nezbytně třeba absolutní (všeobecné platné) mravouky a ta je možna jen na základě křesťanského náboženství, jinak by mohla býti jinačí mravnost v Rakousku, jiná v Německu, jiná pro agrárníky, jiná pro socialisty atd. Jaké potom by bylo soužití? „Mravouka nadpřirozená dává všem vztahům na světě o h n i v z d o r n ě j š í p e v n o s t“. (Foerster, Jak žíti.)

R. 1848 pravil na sněmě polský posl. Kosakiewicz: „Bez víry, byť člověk byl sebe vzdělanější, je přece jen tigrem, jenž užívá dressury k tomu, by svou oběť v pravý čas polapil“. Vy, kteří nazýváte sebe „také katolíky“, ale volíte nevěrecky, patříte dle slov tatíčka Riegra mezi křesťany „katalogické“, ne katolické.

Jakým právem prohlašujete náboženství za věc soukromou? Čím jménem tak činíte? Kdo Vás ustanovil vykladači slova Božího? Föerster dí: „Kdo nechce se vzdáti jména křesťan, musí uznati, že jedině moc duchovní může rozhodovat o otázkách svědomí“. (Freiheit und Autorität). Jakým právem se vměšujete do věcí čistě náboženských? Vy odstraňujete náboženství

do soukromí, tedy vy se stavíte nad Boha a na místo Boha chcete posadit sebe!

Vy dobře víte, co chce „Vlná Myšlénka“, že chce vyhladit náboženství vůbec a posíláte na sjezdy její telegram (Hyrš, agrárník). Šíříte Havlíčka, jenž otevřeně zavrhne zjevení Boží, brojí proti Božímu Tělu. Vy to víte a přece šálíte lid, že nejste proti náboženství, že jste, „také“ katolíky a proto jste zloději víry a pravdy ve vás není. Otvíráte listy své, na př. Venkov zjevným rouhačům a Ferreristům. Nad čím hlubocí filosofové si hlavu lámali, to vy šmahem odstraňujete. Je-li náboženství věc soukromá, pak musí býti i Vlná Škola i Vlná Myšlénka soukromá a přestat veřejně vycházet, pak musí býti soukromá i vaše nevěra, pak jděte vůbec do soukromí! Vaše pyšná sebedostačitelnost je prvek státoborný a rozkladný, kdežto pokora a modlitba je zjev sociálnětvorný a proto nutný! „Několik listů potištěného papíru zvaného „zákon“, odlučujícího církev od státu, nezamezí, by křesťanství znovu nevešlo do života“. (Dadolle.)

Kam vede zásada, že náboženství je věc soukromá, vidíme na Ostravsku, kde je ročně 1600 zločinců veřejných. Liberální „Kölnische Volkszeitung“ 20. května 1903 č. 431 napsala zjevně: „návrh, že náboženství je věc soukromá a nepatří do školy je re-

voluční a cílí k tomu, by náboženské vyznání bylo ztíženo ba zničeno.“ Návrh ten zavrhli i znamenití vychovatelé na př. Paulsen, Gurlitt a jiní. Náboženství, že je věc soukromá, toť mina, jež má časem vyhodit všecko náboženství do povětří. „Co nám běře škola?, ptá se americký učenec Hilty: „Běře nám část radostného mládí, běře nám dětskou víru.“ (Glück 305.)

Náboženství má býti věcí soukromou jen pro katolíky, ale pokrokové, socialistické, agrární náboženství má býti — veřejné. Naše náboženství chcete z politiky a ze škol vyloučiti a své tam dostat. Protikatolictví má slavit veřejné orgie. Chcete odstranit Bohoslužbu a zavést ďáblo-slужbu.. Lucifer chce triumfovat. Mír náboženský může býti zajištěn jedině tím, když se dostane každému náboženství, co mu patří. Kdo vnáší boje náboženské do politiky? — Nebyl to Masaryk, Soukup, Seifert atd.? Dr. Soukup pravil v Praze: „Ještě žije kanalie, jež od staletí z Říma vraždí zdravý rozum!“ „Běda tomu, skrze koho přichází pohoršení.“ (Mat. 18⁷) Dosti máme na jedněch Lipanech, dosti na jedné Bílé Hoře!

Po skutcích poznáváme vás. Proč jste se agrárníci, proti potupám neozvali, když na sněmu Bohorodička naše, sv. Alfons a Nejsv. sv. oltářní byly uráženy? Podepsali jste interpellaci o spisech sv. Alfonse; místo, byste

hájili Nejsv. sv. oltářní, odešli jste! Kristus a Mohamed je vám jedno. Kdyby židům nebo protestantům se dělo, co nám katolíkům, zda by mlčeli?! Často se, pokrokáři, dovoláváte Havlíčka. Ano pravda je, že psal někdy proti církvi katolické, ale umřel jako katolík zao-patřen byv sv. svátostmi a řekl též i dobré věci na př. „Pokládám za nedovolené bořiti chrámy v srdcích, dokud nepostavíme ji-ných.“ (Tob. III.)

Kde panuje heslo, že nábožen. je věc soukromá na př. v Badensku, Hessensku je právě nejvíc třenic náboženských. Když se katolíci do po-litiky nemíchali, vytýkalo se jim, že nic nedbají o blaho veřejné. Když Lev XIII. 1./11 1885 prohlásil, že dnes ve státech ústavních lid je povinen se starat o zájmy veřejné, zase je zle, ač Pius X. 30./10 1906 prohlá-sil: „Katolík je ve věcech, které se nábo-ženství netýkají, volný.“

Mor. Venkov 13. dubna 1911 vyzývá: „S Římem nebo proti Římu, toť otázka, na níž voličové mají dáti odpověď.“ V Římě však sídlí hlava našeho ústrojí náboženského. Dobře r. 1848 pravil na sněmě Helfert: „Kdo bojuje proti církvi za Alpami, bojuje proti církvi před Alpami“. „Čas“ 9./4 1911 píše: „Církev katolická a kle-rikalismus jsou nám téměř synonyma“ (pojmy totožné). Boj tedy platí naším zásadám, našim pravdám, naším víře samé. Volná Myšlenka

má 216 skupin, 30.000 členů, 69 poslanců; boj kulturní tedy a jeho nebezpečí není malování čerta na zeď. Podkrkonošské Rozhledy č. 23 r. 1910 napsaly: „Proti čemu bojujeme? Odpovídáme s klidným svědomím (!) že proti — katolicismu.“ Pak že je vám náboženství věc soukromá? Lžete! Táži se: což může býti náboženství bez vyznání? To bylo by tolik jako řeci: les bez stromů, pojem bez představy, tělo bez kostí? Člověk bez vyznání je bez charakteru. Bureš v Černotíně řekl: „Náboženství si může vytvořiti každý sám.“ Tedy člověk je Stvořitelem? Kolik lidí dovede samostatně myslet? Tož netřeba kněží, netřeba církve, pryč se vším. Tím vyhlášen vyhlazovací boj církvi. Stráž Venkova č. 52 napsala: „Každý si může věřit co chce a jak chce“. Toť zjevné bezvěří. Každý je přece povinen, aby upřímně hledal pravdu a poznav ji, ji uznal. Důsledek toho že náboženství je věc soukromá, je, že je víra jako víra. Dal jsem letos ve 4. tř. dětem otázku: „co byste na to odpověděly, kdyby vám někdo řekl, že víra je jako víra?“ Jedno děvče vstalo a praví: „Já bych mu řekla, že to není pravda. Kristus Pán jen jednu církev založil, jenom — jeden je Pán Bůh, jedna je víra pravá“. Dodal jsem jen: „Řeci, že víra je jako víra, bylo by tolik, jako řeci, že černé a bílé, blud a pravda je jedno.“ K čemu tedy byl by Kristus Pán přišel na svět? K čemu učil a trpěl?! Francouz Guisot řekl: „Stát není

sice povolán, aby učil náboženství, ale inkompetence, nepovolanost, neznamená indifferenci (lhostejnost“.)

V Radějově u Strážnice měl před 4 lety kandidátní řeč professor Smrček. Jeden rolník mu na konec řekl: „Neniliž pravda? Když po rodičích my rolníci něco zdědíme, toho si máme vážit. My jsme však nezdědili po rodičích jen statky vezdejší, ale i víru Cyrillo-Methodějskou. Té si také tedy musíme vážit a proto si zvolíme takového poslance, jenž je spolehlivý a nám znám životem a zcela jistě zaručí, že naši víru bude — hájit. S Pánem Bohem“.

Když se prohlásí náboženství za věc soukromou, pak cílem snah je jen pozemský svět a tím otevřena brána do kořán tisícovým chtíčům, defraudacím, anarchii, právu pěstnímu a pak je víra vydána na milost a nemilost státu i jedincům. Kristus řekl: „Hledejte nejprve království Boží a spravedlnost jeho. (Mat. 6³³). Kdo pak chce hledat nebe na zemi?! Naše politika je politika věčnosti. Kristus vysvobodil svědomí z vášní, hříchů a toto od Krista osvobozené svědomí je kořenem stát sílícím, všecky vrstvy slučujícím, všecky lidi nad úroveň všednosti povznášejícím a je zduchovňujícím“. Jako síly přírodní jsou řízeny zákony, tak síly lidu musejí býti dobrovolně řízeny občanskými ctnostmi, zbožností, a řádností,“ dí učený Görres (Deutschland und Revolution.)

Dnes, kdy je volba nucená, jest povinen každý dle nejlepšího vědomí a svědomí dáti hlas muži nábožensky založenému, konservativnímu a za to bude mu kdys odpovídat. Jde o zásadní, jednotné hledisko. Právě ti, jež mají otěže politiky v rukou — a o ty jde —, musejí čerpati z hlubokých tajů vědomí zákona vyššího a z vyššího osvětlení, pod jehož zorným úhlem mohou jedině býti všechny různosti urovnány. „Všeliký dar výborný s hůry jest.“ (Jak. 1¹⁷.)

Náboženství vychovává vůli sociálně (t. j. aby měla smysl pro vzájemnost) a k poslušnosti, jež je kvasem sociálním (družnotvorným) prvního řádu. Náboženství zaručuje pokoj lidí dobré vůle. „Blahoslaveni pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou.“ (Mat. 5⁹.) Kdo ruší pokoj, je syn ďábla. Nemyslím ovšem pokoj zhnílý. Pokoj pravý je možný jen v Bohu. Stát a církev jsou otec a matka; jako otec a matka pečují svorně o děti, tak stát i církev mají svorně pečovat o poddané. „Co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“ (Mat. 19⁶.) Agrárník Janák pravil v Hořicích 24./V. 1908: „Žádáme úplnou rozluku církve a státu.“ Tím ukázal, že tomu nerozumí a za poslance se nehodí. Úplná rozluka vůbec není a není možná. Stát je povinen pečovati o rozvoj ducha a mravnosti a k tomu oběmu patří i prvek náboženský. Vzdělání a mravnost v zákono-

dárství předpokládají neměnné ideje práva,
 dobra a ty vznikají jen z náboženství. Jen
 z věcných zásad náboženství lze
 budovati „hrad“ politiky. Ani v Americe
 nelze se vyhnouti politikům otázce náboženské,
 neboť i tam je jim zaujatí stanovisko k výchově
 náboženské. Náboženství i tam působí na
 veřejné poměry a vlády i tam se chovají
 vůči náboženství více nebo méně příznivě
 nebo protinábožensky. Moci může býti vždy
 zneužito. Parlament není nikde na světě
 úplně indifferentní (lhostejný) k náboženství.
 Anglický, rakouský, parlament je na př.
 náboženský, parlament italský, portugalský,
 francouzský, španělský je protináboženský.
 Církev učí víře, ale musí býti katol. strana
 politická, která by hájila svobodu hlásání
 víry, svobodu bohoslužby a projevu víry,
 svobodu svědomí.

Náboženství — věc soukromá, odporuje dějinám.

Člověk je bytost společenská a
 duchovně-tělesná. Žádat od člověka, by
 se s náboženským přesvědčením tajil,
 je žádat od něho, by vyletěl z kůže.
 Kristus Pán sice řekl: „Bůh je duch a kteří
 se Mu klanějí, musejí se Mu klaněti v duchu
 a v pravdě.“ (Jan 4²⁴.) Tím je řečeno, že
 pouhá zevnitřní bohoslužba je bezcenná a
 tomu přece učí i náš katechismus a smysl

těch slov je, že třeba se modlit pozorně, s živou vírou. Neřekl však Kristus, že máme Boha ctít „p o u z e“ duchem, nýbrž i v „pravdě“, dle poznání pravého náboženství skutkem, t. j. i zevně. Jako šat patří k tělu, oč mnohem více patří úkony k náboženství! Kdybychom byli pouzí duchové, ctili bychom Boha pouze duchem. Touha samovolně se projadřuje rozpjetím rukou, vzhlednutím očí. Obřady jsou výrazem vnitřní religiosity (zbožnosti). Komenský dí: „Nechť jsou vedeny děti k bohoslužbě vnitřní i zevnitřní, by vnitřní bez zevnitřní neochladla.“ (Didaktika.) Ruville, Huysmans byli přivedeni ke katolické církvi právě obřady a jich potřebou. Mrštík píše: „Kdo pochopí, jak žijí tisíce lidu v pustých osadách, pochopí, proč putují k Panně Marii, by ji vzývali a ctili a v tom uctění sebe povznesli: „Jen sevšednět mi nedej Bože!“ jako by se modlil lid.“ (Rok na vsi.) Zarputilý nepřítel viry red. „Záře“, soc. dem. Filip nemohl přijít víře na jméno. Když před nedávnem umíral, chtěl kněze, úpěnlivě volal Matku Boží. Soudruzi ženu jeho chtěli uplácet, aby o tom mlčela.

Velcí mužové své hluboké náboženské přesvědčení i zevně projevovali, na příklad Volta, Ampère, Heiss, Pasteur, Cauchy, Malinkrodt, Zeyr atd. se modlili veřejně, chodili třeba denně na mši sv. a týdně ku sv. přijímání. Nedávno přišel ke mně na nádraží jistý advokát a praví: „Já mám náboženství

v srdci; já to tak neukazuji.“ Já si myslel: k čemu mi to povídáš? Kdybys v srdci co měl, ukázal bys to; nic tam nemáš. Týž pán měl na chodbě svého domu sošku P. Marie a vítal lid z venkova do kanceláře příšlý: „Vítám vás k Matičce b...“ Jeho soukromé náboženství mu vyneslo velký „s o u k r o m ý“ majetek. „O svobodo, jak mnoho zločinů se páše pod tvým jménem!“ (Mag. Rolandová.)

Kdo větším rekem: ten, jenž náboženství tají, nebo ten, který je vyzná a za to trpí! Kdo z těch dvou je zbabělcem? „Kdo dobře činí, jde na svělo“. (Jan 3²¹.)

Sám Sv. Čech napsal:

„Čas bývá, kdy v tom boji krýt
své barvy, čestno není,
kdy třeba vetknout na svůj štít
znak svého přesvědčení.“

I Řekové i Římané začínali války obětmi. Scipio, dobyvatel Afriky, nic nepodnikl bez modlitby. První křesťané za víru svůj život dali, ji veřejně vyznávali. Již Henoch začal veřejnou, společnou bohoslužbu. Agrárník Chaloupka řekl 30./I. 1907 v Častolovicích: „Desatero se dá nahradit paragrafy.“ Táži se: Odkud mají paragrafy závaznost! Pak mimo dohled se dají páchat tajně nejhorší zločiny. Každý přece jedná dle náboženského přesvědčení, dle něho sestrojuje si vztah k bližnímu. Anarchista dle svého přesvěd-

čení vraždí, lupič krade, žid šidí křesťana. Je to správné? Co tu zmohou bodáky?

Náboženství křesťanské musí ovládnout a proto patří i do zákonodárství i do parlamentu. Náboženství plodí bázeň Boží, nejmocnější to oporu proti zlu, již se nic nevyrovná. „Péče o náboženství je první starostí vladaře“, dí Aristoteles. (Polit. XII. 8.) Člověk jest obraz boží; náboženství je tedy podstatnou složkou jeho, je základem poctivosti a proto patří i za základ státu, jinak začíná volnost barbarství.

Již základní princip politiky: „Odkud je moc“, nelze řešiti bez náboženství. Nutnost veřejné péče vyžaduje vrchnost. Jako duše oživuje údy k celku ústrojí, tak vrchnost řídí jedince k dobru celku skrze moc od Boha danou a vůlí Boží. Čtvrté přikázání poroučí ctíti a poslouchati vrchnost. Moc jako taková je od Boha. Kristus řekl Pilátovi: „Neměl bys žádné moci, kdyby ti nebyla dána shůry“. (Jan 18¹¹.) Kdyby moc byla z lidu, jak zavázete lid k poslušnosti a poslušnost býti musí.

Všecka moc je od Toho, kdo jest všemohoucí a to je Bůh.

Což je lid ze sebe? Lassalle dí: „Vůle většiny je budoucí právo“. Má většina vždy pravdu? Což, když většina budou darebáci! Málo to potěšitelná vyhlídka do státu budoucnosti. Bebel r. 1899 řekl: „Kdo má moc — má právo“. Pak ten, kdo má moc může říci:

„Chci!“ ať je to dobře nebo ne. Je to správné? Lasser pravil na sněmu 10./I. 1848: „Jest nebezpečno pokládati stát za výron vůle lidu, poněvadž vůle lidu je měnivá a změní-li se vůle lidu, musel by se změnit stát. Pak by měli pravdu ti, kteří tvrdí, že revoluce je principem státu“. Poměry a hlas lidu — hlas Boží — burcuje svědomí vladařů. Žádný vladař nežije věčně. Jako práva ústavní tak třeba hájit i práva dědičná. Zákonem Božím se musí řídit i vladař.

Vladař je pro lid. Bůh dopouští i zlé vladaře; třeba se i modlit. Slovem — více křesťanství je třeba. „Není jiného jména pod nebem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti“. (Sk. ap. 4¹².) Marně hledáte jinou věrouku, marně jinou mravouku, marně jinou cestu mimo Ježíše Krista. Dnes je jisto, že národu pomůže jen politika na zásadách křesťanských. Kdysi v Čechách začínaly sněmy i za doby husitské vzýváním Ducha sv. Sám vůdce soc. demokratů Liebknecht pravil: „Ano, kdyby křesťanství bylo skutečně prováděno, pak by nebylo otázky sociální“. Nuže! a to činí strana křesťansko-sociální.

„Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi“. Plňte vůli Boží a Jeho přikázání, tak jak andělé v nebi, milujme se a bude nebe na zemi!

Dějiny parlamentu našeho nás učí, že otázky náboženské vždy časem tam byly

přetrásány. Od r. 1848 dodnes jednalo se již v parlamentě na př. o majetku církevním a jeho správě, o celibátě, o slibech, o manželství, o výchově, o urážkách náboženství, o kázání, o veřejné mravopočestnosti, o spalování mrtvol, o indexu, o poměru náboženství a vědy atd. Ještě straší § Stremayerův z r. 1874: „Mez civilních zákonů, co do náboženských záležitostí není jiná, než kterou určí zákony civilní.“ Zákon tento je zbraň u zdi, které může býti každou chvíli použito proti náboženství. Katolíků je v Rakousku 90%, platí více daní a proto mají právo aspoň na záruku plné svobody. Když je náboženství věc soukromá, proč nemá katolík nebo kněz býti poslancem, když jeho katolictví je věc soukromá! Katoličtí moravští poslanci, přece naši věci jen prospěli, založili slovanskou jednotu. Biskupové na př. Szep-ticky hájil právo Rusínů rázně ve sněmovně, Strossmayer hájil rovné právo Slováků na sněmu 27./VI. 1861.

Náboženství je potud věc soukromá, že nikdo nemůže býti nucen k náboženství a určitým jeho výkonům, pokud není úřadem svým dobrovolně přijatým jinak k tomu povinen. Nutí vás někdo k víře? Nevnucujete vy spíše svoje „já-náboženství“! Každý si ovšem sám své jednání a své smýšlení jednou zodpoví. Naše vyznání víry chcete zatlačit, ale monopol své nevěry chcete zavést.

Víra, rozum i dějiny nás přesvědčily, že náboženství je věc veřejná a patří i do politiky.

**Katolíci ! Boj nevěry a protikatolictví je tu !
Stůjte, kde třeba státí, pište, kde třeba psátí,
mluvte, kde třeba mluvití, jednejte, kde třeba
jednatí, aby byly vzdělány zdi Jerusalemské.
Modli se a pracuj !**

**Toť naše dvě hesla, jimiž cílíme k blahu
časnému i věčnému. Bůh-li nepomůže, nepo-
žehná, neochrání, marna všecka sebe důmy-
slnější práce na poli, v rodině, v parlamentě,
marny dvoj nebo trojpolky. „Kříž a otčenáš
je má politika“, řekl Pius IX. Jen vnitřní
silou vzníceného žití křesťanského zvítězíme
a proto veřejně vzjášejme vší mocí svého
přesvědčení :**

**Jsem křesťan, věrný katolík
a církev svatá moje máti
a vzdávám Bohu za to dík
že jejím synem smím se zvátí.**

**Před celým světem k ní se znám
a na jevo svou víru dám
a vzdávám Bohu za to dík,
že křesťan jsem a katolík.**

(Vinařický.)

O. A. M. D. G et B. M. V.

Nákladem katol. spolku učitelského vyšlo:

☐	Dvě řeči o tisku. Brožurka	☐
☐	za 20 hal.	☐
☐	Pan inženýr. Veselohra o 5	☐
☐	jednáních od A. Smýkala. Poprvé	☐
☐	provozována s velkým úspěchem	☐
☐	ve Strážnici. ☐ Cena 1 K.	☐
☐	:-: Herní právo 3 K. :-:	☐

☐ **Objednávky vyřizuje:** ☐

Knihtiskárna Robert Veselý ve Strážnici.

Brožura

„Pokrok a náboženství“

ve 14 dnech měla III. vydání
opravené a ještě je na skladě.

Cena 10 hal.

Cena 10 hal.

Ke každé zasilce

přiložen jest ček Agrární banky
v Kroměříži, který laskavě při
zasílání obnosu použijte.